Ն. 4804 — 1881 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2 ՇԱՐԵՇՄՊԻՀ — 22 ԻՆՃԻ ՄԻՆԷ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 14 ՇԱՐԵՇՄՊԻՀ — Ն. 4804

ԳԻՆԸ ԹԼԱՐ

Իսթանպոլ իչին սէնելիկ մէհիտ 10
Այլը այ " 5
Իւշ " " 3

Թաշրալար իչին մէհիտիյէ 10
Այլը այ " 5
Բոսթա իւճրէթի պիզէ այիտ տիր

ԻԼԱՆԼԱՐ

Գիրինճի տէգիա իչին սաթըրը 3 ղր
Իքինճի " " " 2 ղր
Իւչիւնճիւ " " " 1 ղր

30 ՓԱՐԱ.

Անկախության Էջերեան

ՄԻԱՆԱՏԻՍ ԷՐՃԻԵԱՍ

Իլան սրրասընա գօնուլմասան իլանաթ ու իխթարաթը սաթըրը 5 ղր
Մէնքթուպլար Կ. Ց. Փանոսեան իմինէ եազըլըր
Իսթանպոլտա, Գալաթատա Բէնլիչէնպիհ-պազարընտա Իրսի խանընտա Ն. 41։

١٢٩٧ ՔԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎՎԷԼ 2 — ١٢٩٩ ՄՈՒՀԱՐՐԵՄ ١٢ — 30 ՓԱՐԱ.

ԻԽԹԱՐ

Էսարը Փարիսին 21 ինճի ճիւզիւ պու կիւն չըգմըշ տըր։

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Փարիս, 12 դեկտ.

Մէհլիսի աեան, պիր էթթիֆագ, Թունուս իչին խթէնիլէն Թախսիսաթը գապուլ էթմիշ տիր։

Պահրիեէ Նազըրը, Շերպուրկ լիմանընըն Թամիր վէ Իսլահը իչին 40 միլիոն ֆրանգ սորֆ էթմէք Նիէէթինտէ տիր։

Պէրլին, 12 դեկտ.

Սիլէզիատա սրդրր վէպասը զուհուր էթտի։

Իսկէնտէրիէ, 12 դեկտ.

Էլէֆվէտտ (Պահրը Ահմէր) վագը Մըսրը օրտուսունտա քօլէրա զուհուր էթմիշ տիր։

Վաշինկթըն, 12 դեկտ.

Հիւքիւմէթին սըր քեաթիպի Մ. Պէնին, Շիլի վէ Բէրուտա վագը Ամերիգա մալահաթկիւզարլարընտան ալտըղը մալիւմաթա նէզարէն, էկէր միւքին իսկ, Բէրուտան մէմլէքէթ ախալի մագսէտինտէն Ֆերաղ կէլմէսինի վէ հէր հալտէ, մեսէլէյի գարըշտըրմադ իչին, պիր էվրօբա միւտախէլէսինէ հաճէթ պրագմաեարագ ուղղաշմալարընը Թավսիյէ էթմէքտէ իմիշլէր։

(Լէվանը Հերալտ մախսուս Բէլէկրաֆ)

Վաշինկթըն, 12 դեկտ.

Մ. Ռուզվէլտ եէրինէ, Մ. Ֆրէլմիւսէն, Ամերիգա ուսմուրաւ խարիճիյէսի նէզարէթինէ Թայէին օլմուշ տուր։

Լօնտրա, 13 դեկտ.

Հէլիկօլանտ ատասընտան գալան մահէլլէ Թէրքի իչին, Ալմանիա իլէ Ինկիլթէրրա պէյնինտէ մուխապէրաթ պաշլանմըշ արը։

(Պուէրէ ղաղէթասընտա կէօրէ-Լէ Բէլէկրաֆնամէլէր)

Վիէննա, 9 դեկտ.

Պօքսա աչըլըը, հիչ իշ եօգ տուր. հէր քէս Բինկ թէաթրասունուն հարիգինտէն պահս էթմէքտէ տիր։ Զանն օլունտուղունտան զիյատէ Թէլէֆաթ վար տըր։ Վէֆաթ իտէնլէրին ֆամիլեալարը իչին աչըլան խանէնին միգտարը 10,000 ֆիորինէ պալիգ օլմուշ տուր։

Թէլէֆ օլանլարընը իչինտէ Թէքմիլ ֆամիլեալար վար տըր. Թուլումպաճըլար հալէա Թիթիւնու չըգմագտա օլան խարապէլէր ալթընտա նաչլար արամագտա տրրլար։ «Սալիպի Ահմէր» արապալարը նաչլար վէ ինսան բարչալարընը բոսթախանէլերէ կէօթիւրմէքտէ տիրլեր։ Մէզքիւր խաթախանէլերէ պինլերճէ քէսան կիտուպ, զայպ օլան ագրապա վէ ահրպապընը արամագտա վէ իզտիհամ օտէրէճէ չօգ պուլունմագտա տըր քի, բօլիս պիլ միւտախէլէ, ինթիզամը հրթիլ էթմէկէ մէճպուր օլմագտա տըր։

Բայիթախթտա պիւյիւք պիր մէյուսիյէթ հիւքմ էթմէքտէ, վէ պիւթիւն զաղէթալար, իյանէ տէֆթէրի քիչատ էթմէքտէ տիրլեր։ Ֆէլլաքէթզէտէլերին ֆամիլեալարը իչին իմբէրաթօր պիւյիւք պիր մէպլաղ իհտա էթմիշ տիր։

ՄԻԻԹԷՆԷՎԻՅԻ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Մապէյնի հիւմաեունու ճէնապը Միւլիւքեանէ թապիպլէրինտէն պին պաշը Եօղլաքի էֆէնտիյէ տէօրտունճիւ մէճլիսի,

Տէրսաատէթ Ալմանիա սէֆիրի վէքիլի Մ. տը Հիրշֆէլտ իքինճի բիւթպէ Օսմանի իհսան պույրուլմուշ տուր։

Թէշրիֆաթիյի խարիճիյեէ Իպրահիմ պէյ էֆէնտիյէ Սպանիա տէվլէթի թարաֆընտան, Իզապէլ Կապաթօլիք Նիշանընընը իքինճի բիւթպէսինտէն պիր զըթասը էյթա օլունմուշտուր։

Թրապիզոն վիլայէթի թէմիզ ըէյսի Խուրշիտ բաշա էվվէլկի կիւն մէէզունէն Տէրսաատէթէ կէլմիշ տիր։

Պու կիւնքի Վաղըթը իճմալընտա կէօրիւլմիշ տիր։

Ռումելու տախիլիյէտէն Անատոլու իսլահաթը մատտէսի հիւբիւմէթի Սէնիյեէճէ պու. կիւնլէրտէ թահթը նազարը իթթիռնատա տըր։

Պու խուսուսի մէսէլէ հալինէ կէթիրմէկէ վէ պէլքի պու կիւնքի կիւնտէ ճօղրաֆիատա վիճուտի օլմատեան էրմէնիսթան իչին պիր վիճուտու սիյասի իսպաթընա չալըշանլարըն իպ տամաթը զարազքեարանէսի, էրմէնի ազգալարընը իդֆալ իտէմէեճէկի շիւպհէտէն ազատէ տիր։

Վաթանը ումումիպիզ էվլատըյա էրմէնիլէր պէյնինէ իպ զայը իխթիլաֆ իթմէկէ չալըշանլարըն մէգասիտի մէֆասիտ զայէթլէրինի վէ էօյլէ էհլի մէֆսէեէթին թէրվիճի ամալընա մայիլ խարիճիլէրին էֆքարը մախսուսէսինի ֆարդ ու թէմեիզ իտէմէմ ալիրայէթիզլիլ[illegible] վիրէմէյիդ։

Հէյլէ պէօյլէ իշլերէ բուէսայի բուհանիյէնին հաղդը միտախէլէսինի, դաթիէն ըէտտ իտէրիզ։

Ճէրիաէյի Հավատիսին տախի պու կիւնքի խիւլասասընտա շու ֆըգրա կէօրիւլմիշ տիր։

Հէր հալտէ իսլահաթը ումումիյէ կիւնլէրինէ, էրմէնի բաթրիղինին խթիֆասը տախի վար տրրքի, պու պապատէ կէչէն կիւն ինիգատ իտէն ճէմաաթ մէճլիսինտէ վերիլէն գարարընը պագը նուգաթը տիզգաթլա նազարատան կէչիրիլմիքտէ, իչին քիւ հնինէ միւվասէլէթ միւմքին տիր։ Պիզ տախրէյի իթթիհատընը խարիճինէ չըգմատըղըմըզտան, էրմէնի վաթանտաշլարըմըզդա, սատէ հագդարընտա նազարը ինայէթէսէրի Սալթանաթը Սէնիյեէ էլպէթթէ մէսալիհի, թէսվիյէյի մէսայիլի բուհանիյէտէն իպարէթ պուլունան մահալը բուհանիյէտէն զիհատէ շամիլ վէ ամ օլաճաղընը տերմիեան իլէ, պու պապատէ Տէվլէթի Ալիյեէնին, հէր կիւնա թէպատասընընը ումումիյեէթլէ իսլահը հալլերինէ իթթինա իյլեեէճէկինի պէեան իտէրիզ։

Գամանթօնուն ագարաթընա տայիր վագթիյլէ չէրէֆսունուհ իտէն իրատաթը սէնիյէյի թաղեիր վէ թիլաֆընա իճրայը մուամէլէ իլէ, պու իշէ ֆէսատ գարբշարան մէմուրլար հագդընտա թէրթիպի ճէգո իտիլմէք իւզէրէ, Շուրայը տէվլէթճէ թէշէպպիսաթը ըաղմէյի գանունիյէյի իպթիտար օլունտուղու իշիտիլմիշ տիր։

(Վ.-ֆըբ)

Բէյիքի Մէսէրրեթի գօրվէթի հիւմաեունու, էրէկլիտէն կէլէրէք, Թէրսանէյի Ամիրէյի չէքիլմիշտիր։

Ումուրու սըհհիյէ ըիյասէթինտէն կէօնտէրիլէն պիր իլանը ըէսմիտէ, քօլերանընն հալէա տէվամ իթմէքտէ օլտուղու մա թէէսսիֆ օգունմուշ տուր։

Պերլինէ կիթմիշ օլան հէյյէթի մախսուսէսինին Վիէննա թարիդիյէ ավաէթ իտէճէկի վէ Ալի Նիզամի բաշա հազրէթլէրինին մախսուսիրերի իլէ պերապէր պիր հաֆթա գատար մէէզունէն Վիէննատա գալաճաղլարը մէսմու տուր։

Թաղմինտը հարպիյէ գօմիսիօնու տիւն խարիճիյէ տաիրէսինտէ ագտը իճթիմա իլէ, միւզաքերաթը ագշամա գատար իմթիտատ իյլէմիշ տիր։

Պուլղարիսթան գաբու քէթխիւտասը Մ. Պալապանօֆ տիւն Պապը Ալիյէ կէլերէք, Խարիճիյէ նազարը Ասըմ բաշա վէ միւսթէշար Արթին էֆէնտի հազարաթը յա միւլագաթ իյլէմիշ տիր։

Մէշահիրի սարրաֆանտան Մ. Ժօրժ Զարիֆինին մախսուսի Լէօնիտաս Զարիֆի էվվէլքի կիւն Վարնա բօսթա վաբօրու յա Տէրսաատէթէ կէլմիշ տիր։

Բուս բաթրիզ խանէսի թարաֆընտան թէէսիս օլունան բուհպան մէքթէպինէ չակիրատան իչուն զըբլըզ էլպիսե իշթիրատը զբմինընտա 130 [illegible] մէպլաղը իթա իտէնլերին պաշլըճաղլարը Մ. Մավրօզօրատօ իլէ, Մ. Սթէֆանօվիչին զէվճէլերի իմիշ։

Ունուն ֆիյաթը թէնէզզիլ իթտիկինտէն, էթմէյին ֆիյաթը տախի. Շէհիր էմանէթի թարաֆընտան 75 բարաեա թէնզիլ իթտիրիլմիշ տիր։

Մէարիֆ նազարը ճէտիտի Ալի Ֆուատա պէյ էֆէնտի հազրէթլերի կէչէն ճիւմատա իրթէսի Մէքթէպի Միլքիյէյե զիյարէթ իտերէք, իրիմլերին բրօկրամընը վէ մէքթէպին ուսուլու իտարէսինի թէտգըգ իթմիշ տիր։

Հարպիյէ նէզարէթի մէմուրլիյինէ պու հաֆթա Աղոսթոս մատրը վերիլէճէք իտուկինի Իսթանպոլ եազըյը։

Ինկիլթէրրա սէֆիրի սէր քիթապէթինէ թային օլունան Մ. Վինտհամ, ճիւմատա իրթէսի կիւնիւ մատամաղլա պերապէր պուրաեա միւվասէլէթ իյլէմիշ տիր։

Մէքթէպի Սուլթանի իքինճի միւտիրի Մ. Տըլիս պու քէրրէ Բարիսէն ավաէթ իյլէմիշ տիր։

Օրէհրատատ Գասըմ բաշա, քէօլէսինին գաթլինտէ մաղնունու ա. լէյհ պուլունտուղունա պինտէն, Պաշ միւտատի ումումիլիք թարաֆընտան վուգու պուլանթալէպ իւզերինէ, իսթինթագ օլունմագ իւզերէ, թէվզըֆ օլունմուշ տուր։

Եունան հիւքիւմէթի Սանթա Մավրա ճէզիրէսիյէ Նարտա քէօրֆէզի արասընտա վաբօր իշլէթմէկէ պէտ իթմիշ տիր։ Պու վաբօրըը Բրէվէզաեա տախի օղրայաճագ իմիշ, մահէզա Եանեա վիլայէթիթարաֆընտան վերիլէն էմր իւզերինէ, Բրէվէզ միւթէսարրըֆը իքինճի վաբօրուն մահէլլի մէզպուրա օղրամասընը մէն իթմիշ տիր։

Մէճլիսի Սրհհիյէյի ֆէվգէլատէ ռէյսի Միւնիֆ բաշա հազրէթլերի իլէ, Գօսթանթանիտի բաշա պիր լուղէթ քիթապը թէէլիֆ իլէ, անգարիպ թապ ու նէշր օլունաճագ իմիշ։

Սվէճ-Նօրվէճ գրալը, Տէրսաատէթտէ սէֆիրի պուլունան Մ. Էհրէնֆա Էթաալ-Բօյէր նըշանընընը Կրան-Գոմանտէօր Խաչընը իհտա էյլէմիշ տիր։

Ինկիլթէրրա սէֆիրէթինին Անատօլու գօնսօլօսլարընտան միրալայ Օթուարթ պու տէֆա Պրուսաեա ազիմէթ իթմիշ տիր։

Ֆիլիբօբօլիս ղազէթասընտա օգունտուղունա կէօրէ, Մօսգուա գօվիթէսինին Շիպգատա թէէսսիս իթմէք նէյէթինտէ պուլունտուղու պինանընն էօնիմիւզտէ մէվսիմի պէհարատա շէհրի նիսանընն իպթիտասընտա, ինշասընա պէտ վէ միւպաշէրէթ օլունաճագ իմիշ։

Կէչէն հաֆթա Շամատան Պաղտատա ազիմէթ իտէն Ինկիլիզ թաթարը ղայպ օլմուշ իտուկի խապէր վերիլիյօր։

Լէվանթ Հերալտըն բիվաեէթինէ կէօրէ, գօնսօլօսլար հագդընտա իճրա օլունաճագ ուսուլու թէշրիֆաթն ըէտտի, սէֆարէթ պաշ թէոճէմանարը թարաֆընտան ագատ օլունան [illegible] թասվիպ օլունտուղունտան, սիֆէրա պու խուսուսատա Պապը Ալիեէ միւշթէրէքէն պիր թագրիր թագտիմ իտեճէքլեր իմիշ։

Տիկէր թարաֆտան Ալիյէ նէզարէթի ճէլիլէսի թէպատայը էճնէպիյէ միյանընտա վուգու պուլան ճիւնհաֆ վէ ճինաեէթլերին մէհհաքիմի Օսմանիյէտ մուհաքէմէսի իճրա օլունմագ իւզէրէ վիլաեէթլէրէ էմր իրսալ իյլէտիկինտէն, սէֆարէթլէր էմրի մէղքիւրու գաբիթիլասիօն տէնիլէն ուհուատ տիգաեա միւնաֆի ատտ իլէ միւշթէրէքէն բրօթէսթօ իթմիշլեր իմիշ։

ԻԽԹԱՐԱԹ

ՄԷՃՄՈՒԱՑԻ ՀԱՎԱՍԻՍ

Պիր գաչ այտան պէրու, Մէճմուայի Հավատիսին, եէնիտէն մէյատանը ինթիշարէ չըգարըլարագ, սապրգ եարտըմճըմըզ Թօլայեան էֆէնտի Թահթը խտարէսինտէ կիւզէճճէ տէվամ իյլէմէքտէ օլտուղու մապիմ տուր։

Մէղքիւր զաղէթատա, չիմանիյէ գատար էրմէնիճէ պիր բօման տէրճ իտիլտի.բաէն սօնրա, պիր հաֆթատան պէրու իսէ, պիզիմ Զինկեանէ Գըզը նամ բօման իլէ, չիմտիքի Թուճատան Գըզլար նամ բօմանը միւէյիֆի օլան չէօհրէթչուար Ի. Քասավիյէ Մօնթէբէնին ասարը պէրկիւզիտէ վէ ճէտիտէսինտէն, ճէնապը աչգ նամ շայեանը գրաաթ բօմանը, լիսանը Թիւրքի իւզրէ օլտուղու, վէ Թօլայեան էֆէնտի Թարաֆընտան Թէրճէմէ օլունտուղու հալտէ տէրճ վէ տէվամ իտիլմէքտէ պուլունտուղունտան, հէր քէսին օգումասընը արզու. վէ տավէթ իտերիզ։

Մէճմուայի Հավատիս չիմտի, պիւյիւք գըթատա օլտուղու հալտէ, եալընըզ 20 փարաեա սատըլմագտէ տիր։

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Գու զաղէթա, միւհիմմ օլան տախիլի վէ խարիճի հէր նէվի, վէ ալէլխուսուս Ազգային հավատիսլէրի տէրճ իյլէմէքտէ օլտուղտան պաշգա, չիմտի, էրմէնիճէ օլարագ, ԿԱՐՄԻՐ ՏԱՆ ԱՍՊԵՏԸ նամ կիւզէլ բօմանը տախի տէրճ վէ տէվամ իյլէմէքտէ օլուպ, վէ եալընըզ 10 փարա օլարագ ատիրլմագտէ օլտուղունտան, վէ միլլէթիմիզտէ օգումագ տէնիլէն իհթիեաճը չէտիտին եաեբրմասը ճիհէթիյլէ, պիւյիւք պիր գօլայլըգ վէ պիւյիւք պիր ֆէտատքեարլըգ տիմէք պուլունտուղունտան, քէզալիք հէրքէսին, վէ ալէլխուսուս էրմէնիճէ զաղէթա օգումագլըգ արզու վէ զայրէթինտէ պուլունանլարընը, կէրէք իսթիֆատէ, վէ կէրէք թէշվիգ նիյէթիյլէ օգումալարընը տավէթ վէ նասիհատ իտերիզ։

ՖԱՑԻՏԷԼԻ ՊԻՐ ՇԷՅ

Համպուրկտա պուլունան միսիս Սամուէլ Հէքշերին իգպալա տայիր օլուպ, վէ պու նիսմէթմիլտէ տերճ իտտիլէն իրանը, զայէթլէ միֆիտ պիր շէյ տիր։ Պու մաղազա, կէրէք պուրատա վէ կէրէք Թաշրալարտա գազանըմըշ օլան նիմէքբօրարընը պէտէլլէրինի, հէմ բէք չաբուզ սուրէթտէ, վէ հէմտէ քէմալի տիգգաթ վէ էսրար սագլաեարագ էտտա իյլէմէքտէ օլտուղունտան, զաղէթամըզը գրաաթա բաղպէթ իտէն զաթլարընը, պու կիւնքի տէրճ օլունան իլանա նազար պուլեուրմալարընը, ըէճա իտերիզ։

Շուանու տախի իլավէթէն պէեան իտերիզ քի, մէգքիւր իլանընն իքրամիյեէլերի էվվէլէրինտէ, 1 բագամբյալա սատուլեան բագամիար, էօնէրինտէ իշար օլունան իքրամլարը, գաչ պիւյիւք գանճանաճաղընը պիլտիրմէքտէ տիրլեր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԹԷՐՃԷՄԷ ՂԱԼԷԱԹԼԱՐԸ

Մասիս ղաղէթայը միԹէպերի Թիւրքճէ միԹէրճիմի էֆէնտիյէ, պէրայը Թասհիհ, իխթար օլունուրքի, «էհլի Թէզվիր» կեղծաւոր տիմէք օլմայըպ, պիր շէյին մանէասընա եանլըշ իյգահաթ վերիպ, էվիրիպ չէվիրմէք իսթէյէն տիւպարէճի տիմէք տիր։ Պինաէն ալէյհ, պունտան սոնրա, շու ղաղէթը Թասհիհ իլէ, հիչ տէյիլ իսէ, մեքենայիչ տէսէ, պիր տերէճէ լուղէթին մանէասընը վերմիշ օլուր։

Թէէսսիֆ օլունուր քի, պիր եէօլ Թէշքիլ իթմիշ տէյու զանն ու իտտաա օլունան Մասիսիմիզտէ, լիսանընն լէթաֆէթ վէ զերաֆէթինի պիր Թարաֆա գոյալըմ, տօղրուտան տօղրուեա պիր լուղէթին մանէասընը պիլէ պիլմէմէք կիպի Թագսիրաթ հէր կիւն կէօրիւլիւեօր։

* * *

Պիր գաչ կիւնտէն պէրու Իսթանպոլտա պուլունան բրէնս Լազարէֆին, գըչ մէվսիմինի օրատա կէչիրմէք իւզէրէ, Մըսրրա աղիմէթ իթտիկինի Մասիս եազըյը։

Հ. ՕՐՄԱՆԵԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐՆ Ի ԿԱՐԻՆ

Երէկուան Մասիսի միջոցաւ, Գոլսերնակ Կարնեցիներէն և միանգամայն Մասիսի բաժանորդներէն Խաչատուր խան Տ. Ներսիսեանց՝ իւր որդիներէն և թոռներէն շրջապատեալ գրական ասպարէզն կը նետուի մի առանձին նամակաւ (¹), իբրեւ թէ

(¹) Արդարեւ, սոյն նամակն ստորագրողներէն Տիգրան էֆ. Տ. Ներսիսեան Խաչատուր խանի որդին է, Աբշակ էֆ. Յովասափեանն ալ նորա քեռորդին է. միւս ստորագրողք Խաչատուր խանի թոռանց տարիքն ունեցող տղաքներ են, բաց է Նշկեան էֆէնտիէն։

հերքելու համար կարդ մ'եղելութիւններ զորս, Մանզումէի 4783 թուով, առանձին յօդուածի մը մէջ ամփոփած էի՝ Հ. Օրմանեանի քաջագործութիւններն ի լուր աշխարհի հռչակելու համար։ Կը փութամ պատասխանել Մանզումէի միջոցաւ թէև հարկ էր Մասիսի միջոցաւ պատասխանել (²)։

Խաչատուր էֆէնտի, ունկն դիրէք որ խօսիմ։ Ձեր նամակն լի էր նախատանօք և հայհոյանօք որոնք ուղղակի իմ անձիս դէմ ուղղուած էին. պէտք է գիտնաք որ նախատելն, հայհոյելն, անպատուել ջանալն պատասխանել չէ։ Ես իմ յօդուածիս մէջ խել մ'իրողութիւններ պատմած էի և այդ իրողութեանց վրայ հիմնեալ դիտողութիւններ բրած էի. դուք եթէ նպատակ ունէիք պաշտպանել զՕրմանեան (գիտեմ արդէն որ ստիպուած էք պաշտպանել Կարնոյ «ազգասէր առաջնորդն», որոյ ընտրութեան՝ ինչպէս կը լսեմ, դուք աշխատած էք հոգւով չափ), պարտաւոր էիք իմ թուած իրողութեանց գոյութիւնն հերքել։ Դուք փոխանակ այսպէս ընելու, զիս հայհոյիչ, ղրպարտիչ, խայտառակ, անպատիւ ևն. կը կոչէք, և ասով ձեր ինչ պատկառելի

(¹) Մանզումէի 4782 թուով հրատարակած մի այլ յօդուածիս դէմ ալ Զեբաղեան գոռոզութեամբ գրուած և «80 երեսփոխաններէն մին» ստորագրուած մի պատասխան տեսնուեցաւ Մասիսի 5037 թուոյն մէջ։ Պատասխանս փութացի ղրկել առ Մասիս, բայց սորա խմբագիրք, ոչ միայն չը հրատարակեցին զայն, այլ և ձեռագիրն ալ բռնաբարեցին չեմ գիտեր որով իրաւամբ։ Գիտեմ որ խմբագիրք ազատ են իրենց եկած որ և է գրութիւն կամ յօդուած հրատարակելու կամ ոչ, բայց քանի որ մի անձի դէմ յարձակած են վատաբար, «պարտաւոր են» տրուած պատասխանն հրատարակել։ Այս դէպքով Մասիսի խմբագիրք ապացուցին թէ՝ խմբագրաց համար անհրաժեշտ եղող անկողմնակալութեան և արդարասիրութեան չքնաղ յատկութիւններէն զուրկ են, զի յիշեալ բռնաբարուած պատասխանատ[illegible] խմբագիր, եթէ մանանեխի հատի չափ արդարասիրութեան և անկողմնակալութեան զգացում կը կրէք ձեր սրտին մէջ, կը խնդրեմ որ ներկայ պատասխանս հրատարակէք։» . . . Եւ սակայն յարմար առթիւ պիտի հրատարակեմ ես զայն՝ ուրիշ եղանակաւ։ Իսկ թէ ինչո՞ւ համար Մանզումէի մէջ չեմ հրատարակեր զայն, զայդ ալ պիտի բացատրեմ նոյն առթիւ։

անձ լիներն կ'ապացուցանէք։ Ես ահա ձեր բոլոր այսօրինակ նախատական բառերն և նախադասութիւններն հաւաքելով, զանոնք խըներամք ձեզ կը վերադարձնեմ. ձեր նամակին մէջ կը մնայ յայնժամ մի քանի բառեր և նախադասութիւններ միայն (հայհոյութիւն չը բուրող) որոց պիտի պատասխանեմ։

Նախ, ձեր նամակին մէջ տեղ մ'բռած էիք ինձ համար. «այդ պարոնն կամ դորա արբանեակները»։ Պէտք է գիտնաք որ ես ո՛չ արբանեակ ունիմ, ո՛չ ալ հաստատուն մի ատաղ. ես ո՛չ ուրիշի մը շուրջը կը դառնամ, ո՛չ ալ ուրիշ մը իմ շուրջս կը դարձնեմ։ Ես ո՛չ ուրիշի գործիք կը լինիմ, ո՛չ ալ ուրիշներն ինձ գործիք ընելու պէտք ունիմ։ Ինչ բան որ ընելու սիրտս և միտքս զիս կ'առաջնորդեն, զայն միայն կընեմ. ուրիշ ոչինչ։ Ես Կարինէն եկած թղթակցութիւններէ տեղեկութիւններ քաղած, և զանոնք հրատարակելով իմ կողմանէ մի քանի դիտողութիւններ բրած էի. փոխանակ անտեղի ածականներ տալու և անգոյ բաներ վերագրելու ինձ, եթէ կարող էք, հերքեցէք իմ գրութիւնն. իսկ եթէ չէք կարող հերքել, գոնէ լուռ կացէ՛ք։

Կըսէք թէ՝ Ցսփալ Կարնէն 500 մղոն հեռի նստելով կը խօսի ու գրիչ կը շարժէ. եթէ հեռուն նըստելն արգելք է սոյդ խօսելու և գրելու, ահա դուք ալ մի և նոյն 500 մղոն հեռաւորութեան վրայ նստելով խմբագրած էք ձեր նամակն, և վեց տարիէ ի վեր ալ ձեր հայրենիքն ոտք կոխած չէք։ Հեռու նստելն կամ մօտ նստելն ոչինչ չապացուցաներ այս պարագային մէջ, զի ես ամենամերձին թղթատարներով ընդունած էի այդ տեղեկութիւններն. անշուշտ Կարինէն զայնս ինձ հաղորդողներն ալ այդ քաղքէն դուրս չեն բնակիր։

Կըսէք. «այդ [illegible] կութիւնք միշտ դէպ հեռաւոր տարածքներն և աւելի ճնաս կը պատճառեն Ազգ. ընթացիկ գործերուն քան օգուտ»։ Մեծապէս կը սխալիք, Պ. Խաչատուր։ Ընդհակառակն, այսպիսակ հրատարակութիւնք միշտ խիստ մ'են ազգային պաշտօնեայներու և գործիչներու՝ բառնալ տալու համար նոցա Ազգ. գործոց մէջէն զեղծումներն, ուղղելու համար նոցա՝ իւրեանց բարքն ու վարքն։ Երբ լռութիւն պահէ մամուլն զեղծմանց դէմ, այն ատեն է որ ազգային գործերն աւելի կը վնասուին, զի այդ զեղծումունք կը քաջալերուին յայնժամ և աւելի համարձակօրէն ի գործ կը դրուին։ Ուրեմն, փոխանակ զիս խրատելու որ գրիչս առնելով քաջուիմ հրապարակէն, նախ հրամանքնիդ քաջուեցէ՛ք, և ապա, եթէ Ազգին ծառայութիւն մը մատուցանել կուզէք, խրատեցէք Մասիսը որպէս զի, փոխանակ՝ ազգային զեղծմանց աչք փակելու և մանաւանդ զեղծումներն քաջալերելու պաշտօն ունեցող այդ տեսակ գրութիւններ հրատարակելու, խրատեցէք կրսեմ Մասիսը, որպէս զի փոխէ իւր ընթացքն, ճանաչէ իւր փափուկ պաշտօնն և ծանր պատասխանատուութիւնն ապագային առջեւ, և, հետեւաբար, հարուածէ զեղծումներն։ Երբ Մասիս, ինչպէս նաև միւս լրագիրք, այս կերպով վարեն իրենց պաշտօնն, այն ատեն է որ զեղծմունք պիտի բարձուին և Ազգ. գործերն ուրախալի երեւոյթ մը պիտի ստանան, եթէ ո՛չ միշտ մի և նոյն ողբալի կացութեան մէջ դատապարտուած են մնալ։

Կը գրէք. «Կարնոյ ազգային մեծագոյն և ողջամիտ (¹) մասը միշտ դոհ եղած է և է ներկայ առաջնորդ Գեր. Հայր Օրմանեանէն. թէ Գեր. Հայր Օրմանեան անձանձիր ու անվհատ կերպով աշխատած է ու կաշխատի դպրոցաց յառաջդիմութեան ու ժողովրդեան զարգացման. թէ Հայր Օրմանեան իւր Կարին ժամանելէն ի վեր անդադար քարոզած ու յորդորած է ժողովուրդն ի սէր և ի միութիւն, յուսումնասիրութիւն և ի հայրենասիրութիւն, ամեն ջանք ի գործ

(¹) Ձեր նամակին մէջ [illegible] պարզապէս կը կոչէք Կարնոյ ժողովուրդը. հոս «Կարնոյ ազգայնոց մեծագոյն մասն» ըսելով, անշուշտ ժողովուրդն ըսել կ'ուզէք. ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ միեւնոյն ժողովուրդն թէ՛ պարզամիտ և թէ՛ ողջամիտ կ'ըլլայ։ Եթէ պարզամիտ է, միայն պարզամիտ կոչեցէք զայն, եթէ ողջամիտ է՝ միայն ողջամիտ. ձեր գործին եկած կերպով պէտք չէ չունեցած յատկութիւնը վերագրէք և ունեցածը ժխտէք Կարնոյ ժողովրդեան։

դրած է ժողովուրդն վարժեցնելու չինայել դրամ և օգնութիւն դէպ. բոցաց բարեկարգութեան և ճըշմարիտ յառաջդիմութեան համար»։ Պ. Խաչատո՛ւր, բոլոր այս գովեստներն կը շռայլէք Օրմանեան հօր առանց իմ պատմած իրողութիւններն հերքելու, առանց Նորին Գերապատուութեան երկամեայ պաշտօնավարութեան մի իրական արդիւնքն, օգուտն ցոյց տալու։ Ես ցուցնելու համար թէ ինչ ատիճան իրաւացի են այդ շռայլած գովեստներդ, և Օրմանեանի իսկական արժէքն ի հանդէս ածելու համար, ահա արդէն տուած տեղեկութեանցս վրայ մի քանի հատ ալ կաւելցնեմ ատանօր։ Օրմանեանի Կարին երթալէն ի վեր, այդ քաղքին թաղային մնաւուն 4000 լիրայի չափ պարտուց ներքև ինկած լինելով, եկեղեցւոյ ամենէն արդիւնաբեր կալուածներէն 10–12 մաղազաներուն վարձագրերն նոյն պարտուցդէմ գրաւ դրուած են, Օրմանեանի և իւր խելացի խորհրդականաց երեսէն քաղքին ամենէն բանուկ տեղը 5–6 մաղազա դոց մնացած են, մաղազաներ որոց տարեկան հասոյթն առ նուազն 150 լիրայի կը հասնի։ Ըստ օրինի, առաջնորդ մը պարտաւոր է իւր գաւառին մէջ Ազգ. տուրքն հաստատելով և կանոնաւորապէս հաւաքելով, պարտաւոր է կրսեմ այդ տրոց հասոյթէն ստանալ իւր ամսականն։ Գեր. Օրմանեան, առանց այս տուրքին ուշադրութիւն իսկ դարձնելու, իբր առաջնորդի տարեկան 300 լիրա և իբր առաջնորդարանի ծախք 180 լիրա, այսինքն ընդամենը տարին 480 լիրա կոստանայ՝ յանիրաւի և յապօրինի՝ եկեղեցւոյ և դատաւորակութեան յատկացեալ գումարէն։ Ասոնցմէ զատ, Խաչատուր էֆ. դուք հարկաւ գիտէք որ երբ առաջնորդ մ'ամսական կոստանայ, պարտաւոր է առաջնորդական բոլոր հասոյթներն ազգ. մնաւուկին թողուլ, մինչ ցարդ այսպէս եղած է Կարնոյ մէջ, մինչդեռ Գեր. Օրմանեան՝ եկեղեցւոյ և դատաւորակութեան յատկացեալ գումարէն 480 ոսկի տարեկան ըստանալէ զատ, առաջնորդական հասոյթներն ալ իւր գրպանը կը նետէ, բաց ի 100–150 լիրայէ որ սոյն հասոյթից մի մասն միայն կ'կազմէ։

Առ այժմ այսչափն բաւ կը համարիմ, խոստանալով մօտ օրէն հրապարակ հանել ուրիշ նորանոր տեղեկութիւններ, զորս ստացած եմ վերջին թղթաբերով՝ Կարնոյ թղթակցութենէս։ Միայն թէ կը խնդրեմ ի Զէնի, Խաչատուր էֆէնտի, որ, փոխանակ զիս անուանարկել ջանալու, բարեհաճիք, յուղղութիւն գայթակղեալ մտաց, ձեր սիրելի և Կարնեցւոց մեծագոյն մասին փարելի Հայր Օրմանեանի մինչեւ ցարդ բրած ազգօգուտ գործերն թուել, որպէս զի տեսնեն թէ Նորին Գերապատուութեան հասուցած վնասներն գոնէ արդեանց կը համապատասխանե՞ն թէ ոչ։ Այո՛, Խաչատուր էֆէնտի, այս կերպով միայն կարելի է պաշտպանել զՕրմանեան. թուեցէ՛ք Օրմանեանի ազգօգուտ գործերն, եթէ ունի, և ապահով եղիք որ ես շատ գոհ պիտի լինիմ, երբ իմ տուած տեղեկութիւններս օտուգիս հերքուած տեսնեմ, զի պէտք է գիտնաք որ ես երբէք նպատակ չունիմ Օրմանեանի վնասելու, ես ոչ անձնական հակակրութիւն ունիմ Ն. Գերապատուութեան հետ, ոչ ալ մինչև իսկ անձնապէս կը ճանաչեմ զինքն. ես ի սրտէ փափաքող լինելով բարւոք ուղղութեան մէջ տեսնելու ազգային գործերն, Գեր. Օրմանեանի ազգաշէնաս գործերն հրապարակ հանած էի, որպէս զի, որու որանկ է, նա ուշադրութիւն դարձնէ Կարնոյ ազգ. գործոց, և եթէ կարելի է, ջանայ, եթէ չէ կարող արդէն եղած վնասներն դարմանել, ջանայ կրսեմ, որպէս զի գէթ այսուհետև շարունակել չտայ Գեր. Օրմանեանի՝ միևնոյն ազգավնաս ընթացքն։ Այս է իմ միակ փափաքս և առ այս միայն կը ձգտի նպատակն բոլոր այն գրութեանց, զոր իմ [illegible] ծերն բարւոք ուղղութեան մէջ տեսնել»։

Երկու խօսք ալ ձեզ, Պ. Իւթիւճեան։ Խաչատուր էֆէնտիի նամակին տակ խմբագրական ծանօթութիւն մը տալով կրսէք. «Կը ցաւինք որ սոյն նամակն ստորագրող պատուարժան ազգայինք չափէն աւելի կարևորութիւն տուած են «Ծ[illegible]

(111)

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸԶԼԱՐ

տէն տիլէ հէզարան նէվի թէվթուրլար եաբելմագտա, վէ հէր լազբրաք տախի, կիթաիքճէ հէզարան նէվի ըէնք ալմագտա իտի։

Հաթթա, Փարիստէ տախի, պու հավատիս շուեու պուլմազա պաշլաքաղընտան, պիր չօդ զազէթալար, պիր պիրինէ մուզայիր օլարաղ, օլ պապտէ, պիր չօդ չէյլէր եազմագտա իտիլէր։

Ժան Բընօնուն կէլիպ իշին պաշընա կէչմէսինտէն սէքիզ կիւն սօնրա, իշլեր պիթմէկէ պաշլատաքլար, չէօյլէ քի, սան օլարաղ, եալտըզճըլար կէլիպ, սէրաեն բիշկեահընտա պուլունան միւտէվվէր եօլուն բարմաղըզլարընը եալտըզլամագտա իտիլէր։

Հալ պու քի, տօգթօր Ժօսլէնին պու արատա պիր իշի գալմամըշ օլտուղունտան, պիր չօդ տէֆթա Փարիսէ ինէրէք, քէնտի հօճալարը պուլունան հաղագաթլու թապիպլէրէ վիղիթալար վիրմէքտէ իտի։

Մէրգուման հօճալարտան պիրի, Սէնա տայիրէսի տախիլինտէ պուլունան քեաֆֆէյի մահպուսխանէլէրին պաշ հէքիմի պուլունտուղունտան, ագրանլարը արասընտա, եիւքսէք պիր մէվգը թուիմագտա իտի։

Մէրգում, քէնտի չըրաղը օլան տօգթօր Ժօսլէնին, սանաթընճա տէր.քեար օլան էհլիյեէթ ու լիեագաթընը բանա պիրմէքտէ օլուպ, վէ քէնտի մէէմուրիյեէթի տախի բէք աղբը օլտուղունտան, պիւյիւք վէ քիչիւք Բօգէթ մահպուսխանէլէրի հէքիմիկինտէ, քէնտույէ մուտվին օլմագլըղընը թէքլիֆ էյլէտի։

Տօգթօր Ժօսլէն, օլ պապտէ, պիր քէրրէ Գօրանը բէյլինի սիւալ իթմէքլիկէ լիւզում կէօրտիւկիւնտէն, կէրչի բէտտա իթմէտի իսէ տէ, թէքմիլ սէօզ տախի վիրմէէրէք, իչի թէտախիւլտէ պըրագմագլըղը սիւշինտիւ։

—Էկէր միւսատատ իտէր իսէնիզ, պիր հաֆթա գատար միւտտէթ հիմմէթ իսթինիզտէ պիր տիւշինէյիմ, վէ պատէհու գարարըմը պէեան իտէյիմ. պու ճիւմլէ իլէ տախի, շինտիտէն, վաճիպէտէն պուլունան թէշէքքիւրիմի թաղտիմ իսէրիմ, տէտի։

Վէ հէմման օլ կիճէ, վուգուի հալի, Ժան Բընօեա խատպէր վիրտի։

—Գապո՛ւլ իտիպ սէօզ վիրմէլիսինիզ, — տէյի պաղբրտը Ժան Բընօ, — պէնիմ բէյ ու իթիդատըմճա, եիւզտէ տօգտան տօգուզ գապուլ իթմէքլիկինիզ իգթիդա իտտէր, — Հէր սաաթ Փարիս մահպէսլէրինէ կիրէպիլմէք, վէ մահէլի մէզպուրլէրտէ թանբլրպ նուֆուզ բէյտա իթմէք կիպի, պիզիմ նէյեէթ ու մագսէտիմիզ իշին միւֆիտ վէ միւգթազի պիր շէյ օլամաղ, պու էօյլէ պիր իգպալ վէ էօյլէ պիր թէսատուֆ տիւր քի, նէ հէր վաղթ էյլէ տիւշէր, նէ տրամագ իլլէ պուլունուր, վէ նէ տէ բարա իյէ սաթթն այլնապիլիր, — էվվէթ, էվվէթ, գապո՛ւլ իթմէլիսինիզ, գապո՛ւլ իթմէլիսինիզ։

—Աճէլէ իտէճէք իշիմիզ եօգտուր, զաթէն սէքիզ կիւն տահտմէյտանրմըզ վար տրը. — տէյի ճէվապ վիրտի տօգթօր Ժօսլէն, — տահա տիւշինիւպ գարար վիրէպիլիրիզ։

Ժան Բընօ, Սէնթ–Ուէնտէ, իւհտէսինտէ պուլունան էպնիյեէճէ իշինի լտեբգըլլա պէճէրէպիլտիքտէն պաշղա, հաթթա, արալըղտա վագբթ տախի պուլարագ, Գօրա կէլիր կէլմէզ թագտիմ իթմէք նիյեէթիյլէ, Մարսիալ Ֆամիլեասը հագգընտա տախի մալիմամըզ լաղբմէ թէօբլտեարագ, նօթա ալբպ գայրը տէֆթէր իյլէմէքտէ իտի։

Պունդարտանտա պաշղա, մէրգում, Փարիսին էն միւթէպէր պիր մահէլլէսինտէ, պէքեարճա էօմիւր կէչիրմէք իւղրէ, Լիօնէլ վարթընը, քէնտի եէկէնլերի օլան կէնճ գըզլարը վասիլերի վէ համիլերի օրտուղու հալտէ, վէ էլլի ալթմըշ միլիօն սահիպի պիր տէլիգանլը պուլունտուղու թագտիրտէ, պաղէն զէվզ ու սէֆալարա տալըպ հօվարտաճա էօմիւր կէչիրտէ պիլէ, տարագասը իտի։

Մաաթ օնտա մէղքիւր իլի ադրապալար, Սէնթ–Ուէն սէրաեընտան իչէրի կիրտիլէր։

Մէղքիւր լանատտա, Գօրա իլէ հէճիրէլերի, վէ եէկէնլերի Տօլտրէղ պուլունմագտէ իտի։

Վէ պրէքտէ տախի, սանտըղ սէքէթլերի վէ սայիր գալագալըղլարը իլէ, պունլարա նէզարէթ իթմէքտէ օլան Բօպէնսօն, վէ Կուաեանիլատան, մէրգումէնին պիրիքտէ կէթիրմիշ օլտուղու սիեահ խըտմէթ քեարլար պուլունմագտա իտիլէր։

Զաթէն վագբթ կիճէ օլտուղունտան, Գօրա հէմման պիրագ արամու բահտի իթմէղտէն էվվէլ, ֆէնէրլերի եագտըրարագ, էպնիյեէնին տէօրթ թարաֆընը կէղիպ կէօզտէն կէչիրտի, վէ հէր չէյի բէք կիւզէլ սուրէթտէ թէրթիպ վէ իճրա իթտիրմիշ օլմասընտան տօլաեը, Ժան Բընօեա իգհարը մէճմունիյեէթ իյլէտի։

—Թամ ֆիքր ու խէեալմտան կէչիրմէքտէ օլտուղում կիպի պուլտում, — տէտի մէրգումէ, — շիմտի պու տագբդատա, պուրատա հիւքմ իթմէքտէ օլան սուսլուդ վէ դարանլըգ եէրինէ, այընլըգ, շէնլիք վէ սէս շամաթա հիւքմ իտէպիկէճէք տիր . . . —Պու խըտմէթինիզտէն տօլաեը սիղի թէպրիք վէ սիղէ թէչէքքիւր իտէրիմ։

Տօգթօր Ժօսլէն իլէ Ժան Բընօ

...իալ» անուն անխոհեմ պատանւոյ մէջ՝ Մանզումէի էֆֆեքեարի մէջ անցեալներն հրատարակած մի քանի ազգային գրութեանց, որք արդէն արհամարհոտ պժգանք ևեթ ազդած էին ամեն ողջամիտ ընթերցողաց։ » Այո՛, Իւթիւճեան էֆֆենդի, ես ալ կ'խոստովանիմ որ «անհոհեմ» գտնուեցայ, որովհետև առանց ձեր շահերն ի նկատ առնելու, առանց մտածելու թէ գուցէ ձեր մի քանի բաժանորդ կորցնելուն պատճառ կը լինիմ, չը կարացեցայ ձեր արարքն ի լուր աշխարհի հռչակելու մի քանի յօդուածներով։ այո՛, «անխոհեմ տղայ» եմ, որովհետև ձեզ պէս մի ակար ազգասիրութիւն ծախելով ոգը բարոյապէս և նիւթապէս մատնող անձերն մատնանիշ ցոյց ուի, առանց երբէք նախագուշակելու թէ՝ «Ցոփալ»ին Փալաքաշեան լինելն լուսաւորուն պէս, Գ. Քէչեան հրաման պիտի ընէր գրաշարերուն, որպէս զի Փալաքաշեանի Թուագիտութեան» ազդն ցրուեն, ինքամ մ'ալ չհրատարակելու հար զայն։ Այո՛, Ցոփալ «անխոհեմ» անուեցաւ, որովհետև գիտնալով անդերձ թէ՝ իւր քննադատութեանց առարկայ եղողք երբ իմացին Ցոփալի ո՞վ լինելն, խնդիրը իսի ձգէին և միայն անձն մատաուելու պիտի զբաղէին, Ցոփալ, կըսեմ, գիտնալով հանդերձ այս բաները, յօդուած ազդային շաւոց չը վարանեցաւ ազգասիրութեան կեղծ դիմակն վար առնել։ երբէք զարմանալի չէ թէ՝ սոյն նոանին ստորագրողք չափէն աւելի արևորութիւն տուած են Ցոփալի «անխոհեմ» և «տղայական» գրութեանց, զի, հակառակ պարագային մէջ, Կարնոյ ժողովրդեան արդամիտ մասին առջև պիտի կորցնէին գուցէ իրենց ազդեցութիւնն։ Դուք, Իւթիւճեան էֆֆենդի, կը զրպարտէք նաև ողջամիտ ընթերցողներն, ազգային զեղծումներն ճաղկող գրութիւնք երբէք արհամարհոտ պժգանք չեն կարող ազդել այսպիսեաց, զի սոքա, հակառակ պարագային մէջ, ոչ թէ «ողջամիտ», այլ «պարզամիտ» արանի կը լինին կոչուիլ։

Ց. Գ. Փալաքաշեան

ԻԼՄԻՅԷԻ

—

ԷԼՄԱՍ

(Տէ-Նէ-Էնդ-Էն պոէզայէ)

Իլմի թապագաթ իւլ արզաա (1) կէօրէճէքսինիզ քի, քիւրէյի արզ պիր չօղ թապագալարտան միւթէչէքքիւլ օլուպ, պունլարտան պիրի տէ «ԼԷ-ԷԾ» տէնիլէն թապագա տըր քի, պու թապագա, սատէ գում վէ չագըլ թաշլարբնատան եարբլմիշ տըր։ Իշթէ էլմաս տէնիլէն թաշ, եախոտ իսթէրսէնիզ մատէն մէզքիւր թապագատտա, դէօ նամ թաշա միւշապիհ թաշլար արասընտա վէ պաղը տէքա ալթուն, բլաթին, տէմիր վէ սայիրէ իլէ միւխթէլիֆ օլարագ, վէ չօղ տէքա տա, թօբրագատան պիր գապուգ իլէ մէսթուր պուլունմագտա տըր քի, էվվել էմիրտէ էլմասը թանըմագ իչին մէղքիւր թօբրագ գապուղու եբլադամագ չբգարմագ լազըմ կէլիյօր։

Էլմաս իլք տէքա օլարագ, Հինտիսթանտա քէշֆ օլունմուշ օրուպ, պու կիւնքի կիւնտէ էն զիյատէ էլմաս չբգարբլան եէր Հինտիսթան իլէ Պրազիլեա տըր։ Կօլքոնտա տէնիլէն մահէլ, Հինտիսթանտա վագը օրուպ, էլմաս մատէնիյէ մէշհուր օլտուղունտան, շախլէրին տիլինէ տասիթան օլմուշ տուր։ Սիպէրիատա տախի 1829 տա էլմաս քէշֆ օլունմուշ տուր։

1881 սէնէսինէ գատար, Աֆրիգատան էլմաս չբգմագ տէյիւ պիր գիւիմ մէվճուտ իսի իսէ տէ, պու տէքա ճէրիսէլէրտէ օգունտուղունա նէզարէն, Բօրթէ Բօտնամ զաթն Աֆրիգայը ճէնուպիտէ իշլէթմէքտէ օլտուղու մատէնէրտէն պիր էլմաս բարչասը պուլունմուշ տուր քի, խամ օլտուղու հալտէ 150 քարաթ (2) աղբրլըղընտա օլտուղու հալտէ, իշլէնիլտէ, 100 քարաթա թէնէզզիւլ իսէճէք, վէ Եինէ տիւնեատա պուլունան էն պիւյիւք էլմասլարան պիրի սայլաճագ տըր,

էլմասը միգտար վէ գըյմէթինէ տիր։ Հինտիսթանտա օլունտուղունա նէզարէն, եալնըզ Պրազիլեատան, խամ հալինտէ, սէնէվի 6–7 քիլօկրամ էլմաս չբգարբլը.յօր քի, պու տա պիր միլիօն ֆրանգատան զիյատէ բարա իտիյօր։ Ասլա իշլէնիլէմէյէն էն պայաղը էլմասլարբն պիրէ, կրամը 156 ֆրանգա, եանի ալթունուն ֆիյատընընն օն պէշ գաթընա ֆիլուխթ օլմագտա տըր։ Պու նէվ պայաղը էլմասլար թէզելենաթա եարամայըպ, պաշգա էլմասլարա ճիլա վիրմէք իչուն թօղ հալինտէ իսթիմալ օլունուր, «ինչ» քի էլմաս, էն զիյատէ սէրթ պիր մատէ օլուպ, քէնտինտէն պաշգա, հիչ պիր չէյ քէնտինէ ճիլա վերէմէզ։ Բէօրիմէսի միւմքին օլան էն ուֆագ էլմասլարբն կրամը 230 ֆր. վէ եարբմ կրամ սըգէթինտէ պուլունան պիր էլմաս բարչասը 260–280 ֆր. պիր կրամ աղբրլըգը օլան էլմաս 1000 ֆրանգատան զիյատէ իտէր։ Էն պիւյիւք վէ իշլէնիրմիշ էլմասլարտան պիրիսի տիր Ֆրանսանըն Ռէժանթ-պիր օլունան մէշհուր թաշը քի 136 քարաթ, եախոտ 28 կրամ 89 սանթիկրամ աղբրլըղընտա օլուպ, 8 միլիօն ֆրանգ գըյմէթինտէ տիր։ Մէղքիւր թաշ խամ հալինտէ 410 քարաթ աղբրլըղա մալիք իսի, վէ իշլէտիլմէք իչուն տէ իլքի սէնէ չալբլըմբը տըր։

Ռ. Ռոզէնսան

Իւլուսա Թապէյսի Դուրէրէսի
(Տէվամ)

ԼԱԹԱՅԻՖ

—

Մ. ԿԱՄՊԷԹԱՆԸՆ ԹԱԼԷՊԼԻԿԻ

Իսթանպոլ, Մ. Ա. Ալֆոնս Տօտէնին 1871 տէ նէշր ու թապ իթիտիկի Լէթրը – եան ապան նամ քիթապընտան, ասրըն էն պիւյիւք էշխասընտան պիրի օլան Մ. Կամպէթթանըն թալէպէրի գէմանը հագգընտա աթիտէքի ֆըդրայը պուլմուշ տուր։

«Խաթրընա կէլի՛ր մի Թուրնան սոգաղընտա վագը 7 նիւմէրօլու մահէլ իլէ · բէ.քսիմէտ եէտիկիմիզ մէշհուր Սէնա Օթէլի։ Պու սապահ օրատան կէշտիմ, էվ հալէտ էսկի հալինտէ իսի, եալնըզ թատամ եէնիլէն սալօն էսկիսի կիպի շամանգում քէնտի եաղըմբշ օլտուղու սէրքլըտա վէ Պօրատա գումար օյնատըգտան պաշգա, աթ գօշուշլարընա տայիր պահս թուքուշմագլըգլարա տախի կիրիշմէքտէ իմիշ։

—Գումարտա գաղանմագտա՝ մը իմիշ։

—Բէք աղ տէքա . . . —օնտա սէքիզ տէքիսընտա զայպ իթմէքտէ իմիշ . . .։

—Մարսիալը քիւչիւք օղու, Լէօբօ՛ն նէ եաբմագտա իմիշ։

—Մէղքիւր ֆամիլեա իչինտէ էլէ ալաճագ, եալնըզ մէրգում չօճուգ պուլունմագտա իմիշ . . . —մէրգում ավօգաթլըգ էյրէնմէքտէ օլուպ, վէ տէրոյէրինէ տախի, լաեբգբյա չալբշմագտա իմիշ . . . —մէրգումանն, վալիտէսինտէն գալմըշ օլան միրասը, սինինին հէնուզ միւսաատէ իթմէմէսի ճիհէթիյլէ, էլինտէ օլմաեբպ, վասիսի թահթը իտարէսինտէ պուլունտուղունտան, իգոնօմեալը սուրէթտէ կէչինմէքտէ իմիշ իսէտ, քի՛մ պիլիր պուֆգազիլէթի տօղուշունտան, թապիաթքնտա՞ն մը նէչէթ իթմէքտէ տիր, եօգսա էլինտէ բարասը պուլո՛ունմատըղընտան մը տըր . . . —մէրգում, ալէսսէվիյեէ մէքթէպ թալէպէլէրինին իգամէթ իթմէքտէ օլուպ, վէ «Գարթիէ Լաթէն» թէսմիյէ օլունմագտէ օլան մահէլէտէ օթուրմագտա իմիշ իսէտ, պաղը քէրբէ պիրատէրի ժօրժ, մէրգումու թատամ վէ էյլէնճէեէ տավէթ գում քէնտի եաղըմբշ օլտուղու սէրքլըտա վէ Պօրատա գումար օյնատըգտան պաշգա, աթ գօշուշլարընա տայիր պահս թուքուշմագլըգլարա տախի կիրիշմէքտէ իմիշ։

—Գումարտա գաղանմագտա՝ մը իմիշ։

—Բէք աղ տէքա . . . —օնտա սէքիզ տէքիսընտա զայպ իթմէքտէ իմիշ . . .։

—Մարսիալը քիւչիւք օղու, Լէօբօ՛ն նէ եաբմագտա իմիշ։

—Մէղքիւր ֆամիլեա իչինտէ էլէ ալաճագ, եալնըզ մէրգում չօճուգ պուլունմագտա իմիշ . . . —մէրգում ավօգաթլըգ էյրէնմէքտէ օլուպ, վէ տէրոյէրինէ տախի, լաեբգբյա չալբշմագտա իմիշ . . . —մէրգումանն, վալիտէսինտէն գալմըշ օլան միրասը, սինինին հէնուզ միւսաատէ իթմէմէսի ճիհէթիյլէ, էլինտէ օլմաեբպ, վասիսի թահթը իտարէսինտէ պուլունտուղունտան, իգոնօմեալը սուրէթտէ կէչինմէքտէ իմիշ իսէտ, քի՛մ պիլիր պուֆգազիլէթի տօղուշունտան, թապիաթքնտա՞ն մը նէչէթ իթմէքտէ տիր, եօգսա էլինտէ բարասը պուլո՛ունմատըղընտան մը տըր . . . —մէրգում, ալէսսէվիյեէ մէքթէպ թալէպէլէրինին իգամէթ իթմէքտէ օլուպ, վէ «Գարթիէ Լաթէն» թէսմիյէ օլունմագտէ օլան մահէլէտէ օթուրմագտա իմիշ իսէտ, պաղը քէրբէ պիրատէրի ժօրժ, մէրգումու թատամ վէ էյլէնճէեէ տավէթ իյլէմէքտէ իմիշ . . .։

—Պու իլքի գարտաշլարբն, պիրլիքտէ տիւշիւպ գալգտըգլարը գարբլարբ վա՞ր մը իմիշ . . .։

—Շիմտի՝քի հալ օլ պապտէ պիր մալիւմաթ ալամամըշըմ տըր . . .։

—Պու վիրտիկինիզ մալիւմաթլարտան տօլաեբ թէշէ.քքիւր իսէրիմ, —սայ.քի պէնիմտէ արզու իթմէքտէ օլտուղում մալիւմաթ, անճագ պունլարտան իպարէթ պուլունմագտա իսի . . .։ —Շիմտի կէլիմ պաշգա խուսուսլարա. —պազալըմ հէմշիրէլէրիմ իլէ եէկէնիմտէ տիւշիւնտիւնի՞զ մի, մալիւմ եա, պուրասը Փարիս տիր, սիւս վէ տարաթ վէ մօտանը մէրքէզի տիր, շիմտի մէրգումէլէր, Փարիսին սիւս վէ սալթանաթընը կէօրաիւքլէրի կիպի, տիւշարը թէհայեիւր օլաճագլար, վէ պէթթապի, պաշգալարընատան կէրիտէ գալմամալը տըր ար։

—Էվվէթ, մատմազէլ, անը տախի տիւշիւնտիւմ . . . —եարբ.ի կիւն, էն զիեատէ շէօհրէթշուար օլան թէրզի պուրաեա կէլէճէք տիր. —մէրգում, դայէթլէ նաղլը վէ միւթէքէպպիր պիրի օլտուղունտան, քէնտիսի միւշթէրիլէրին աեագլարընա կիթմէեիպ, իլլա բըրէնսէպլեր, վէ էն պիւյիւք քիպարզատէլեր պիլէ, թա քէօյինէ քէնտի խանէսինէ գատար կիթմէքտէ իմիշլէր իսէտ, ատէթա պիր հիքմէթ նէվինտէն օլարագ, պանգալիյ

ԳՐԱՏՈՒՆ

Ս. Ֆ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Պահէ Գոքս Մատոսպան կոչէ կամուրջի

Ռ- 56

Կը ծանուցուի Արգոյ հասարակութեան թէ վերոյիշեալ գրատունը Կաղանդի առթիւ 1881 դեկ. 20 և 27 կիրակէ օրերը բաց ըլլալով, ամեն տեսակ նուէրներ, Օրացոյց պարզ և փառակազմ, պատկերներ և պատկերազարդ Կաղանդի նուէրներ և այլ եկեղեցական, դրպրոցական և վիպասանական նաև Տիւսթուր, Էսրարը Փարիզ, Զինկեանէ Գրզը, Թուճատան Գրզլար ամեն տեսակ գրքեր խիստ աժան գներով. մեծ քանակութեամբ գնողներուն աւելի զեղչ կը լինի։

ԻԼԱՆԱԹ

ՄՈՒԱՑԷՆԷՑԻ ԽԱՍԹԷԿԵԱՆ

ՏՕՔԹԷՕՐ ՇՈՒԱՐՑ

Էյլէոդէն, Եոյլ սենոա ալոֆ. սառ 4 և գարար

40-Պիւյիւք Հէնոէք սօգաղը-40

Տօքթէօրիւ միւմանիէյհին գապինէսինտէ, հէր նէվի հավա պօշալտրճը, վէ նէֆէս եօլարբնա էնվայը էճզա պուխարլարը իւֆլէմէկէ մոխսուս ալէթլէր մէվճուտ օլուպ, ագ ճիկէր վէ պօղազ վէ պուրուն խասթալըգլարբնա խուսուսի օլարագ պագտըղը կիպի, էլէքթրիք ալէթլէրէյլէ իճրա օլունան հէր նէվի թէտավիյի եաբար։ Էսկի կէօքիւզ վէ նէգլէ, վէ պօղմաճա էօքսիրիւք, վէ տիֆթէրի վէ եէլ վէ սինիր խասթալըգլարը, վէ քէօթրիմիւք վէ սարա կիպի իլէթլէրին թաղիպի խուսուսիսի տիր։

Քէզա, կիզլի խասթալըգլար, զայիֆլիք վէ զայրիհիմ։

ՏՕԳԹՕՐ ՄԻՀՐԱՆ ԷՖԷՆԴԻ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

Տօղթօրը միւմանիէյհ, Բարիստէ իլմի թէտպաէթ թահսիլ իտէրէք, պու տէֆա պուրաեա կէլմիշ օլտուղունտան, Պէյօղլունտա, Շիշլի սօգաղընտա, Մէճմուայի Հավատիս մանթպատրնին գարշուսընտան 18 նիւմէրօլու խանէտէ, հէր կիւն սապահտան սառթ 6եա գատար պուլունմագտա օլուպ, վէ ճիւմաա կիւնէրի տախ, սառթ 4ատէն 6եա գատար, քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէն խասթէկեանը մէճճանէն թէտավի իտէճէք տիր։

Տօղթօրու միւմանիէյհ հէր կիւն սառթ 8ատէն ադշամա գատար, Իսթանպօլ ճիվարընտա, Նիշանճըտա, Մուսալա ճատատէսինտէ, 53 նիւմէրօլու սապրգ էճզահանէի քէնտիսինէ իպամթիկեահ իթթիլաղ իտէրէք պուլունմագտա տրը։ Բազար իրթէսի կիւնէրի, մահէլի մէզքիւրտ, սառթ 8ատէն 10ա գատար, քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէն ֆուզարա խասթէկեանը մէճճանէն պագմագտա տրը։

Տօգ.քօր Ստեփան էֆէնտի Դաւիթեան, Իսթանպօլտա, Դալբագճըլար պաշը գարուսու խարիճինտէ վագը բուղաչաճը ֆուրսունու գարշբընտա պուլունան 13 նիւմէրօ իլէ միւրագգամ խանէտէ իգամէթ իթմէքտէ, վէ հէր կիւն էօյլեէ գատար, եա խանէսինտէ, վէ եախօտ մէզքիւր խանէեէ եագըն օլան թրամվայ ճատատէսինտէ քեռեին Մահմուտիյէ վէ Սուլթանիյէ էճզախանէլէրինտէ պուլունաճաղը կիպի, էօյլէտէն սօնրա տախի, Եէնի ճամիի շէրիֆի հավլուսունտա սառթքն գարշբընտա վագը Ալլահ. վերտիեան էճզախանէսինտէ, վէ պիւյիւք կիւմրիւկիւն գարշբընտա Իսպէշէրեան էճզախանէսիյէ, Ագսէրայ ճատատէսինտէ Նազարճեան էճզախանէսինտէ պուլունմագտա, վէ էմնազը սայիրէտէն պաշգա, շիմտիյէ գատար քէսպի շէօհրէթ իյլէմիշ օլտուղու լավուխճաճըղ իլէ, քիւշիւք չօճուղլարա տայիր օլան խուսթալըգլարա թագմագլըգ ամէլիեաթ վէ իճրասընա տէվամ իյլէմէքտէ տիր։

Թուճատան Գրզլարըն ցինճի ճիւղիւ ըգմիշ տրը։

Իսթանպօլ քէօրբիւ եանընտա, Վալիտէ խանը գարուսու իթթիհատլինտէ Նիւմէրօլու քիթապխանէյի Օսմանիտէ, հէր նէվի թարիխ, Բոման, թէսթրօ քիթապլարը, Նիզամնամէլէր վէ սայիր հէր լիսանտան, հէր ճինսմէքթէպ քիթապլէրի ֆիրուխթ օլունմագտա օլտուղունտան, թէշրիֆ պույուրան զաթլարը, հէր վէճհէյ մէճմուն գրլընճաճագլարը պէեան օլունուր։

Մահէլի մէզպուրտա, պիզիմ Տիւսթուրլար վէ Թուճատան Գրզլար տախի սաթըլըը։

Էսրարը Փարիսէն, Գալբագճըլար պաշը խարիճինտէ, Էսիրնէյի Գէորդ աղանըն թիւթիւնճիւ տիւքքեանընտա տախի սաթքմագտա տրը։

Եէնի-Քէյոյտէ, Այի բաշա ճատատէսինտէ, Էրմէնի մահէլլէսինտէ, 24 նիւմէրօլու պիր պաղ խանէ, պինա վէ արսա 230 արշին, 7 օտա 2 սալօն, գուեու վէ մութպախ իլէ, էհվէն ֆիեաթ իլէ սաթըլաճաղընտան, թալիպ օլանըն, Իսթանպօլտա Զիչէք բազարընտա 37 նիւմէրօ իլէ մուրագգամ ճամճը տիւքքեանտան սիւալ իյլէմէլէրի։

3—4

Պուլղար տաղը մատէնի հասըլաթընտան ալմուն իլէ մախլութ էլլի այթը պիր քիւսուր տիրհէմ սիմ իլէ Կիւմիւշ հաճի քէօյիւ մատէնի Հիւմաեունու հասըլաթընտան գըրգ սէքիզ պին քիւսուր տիրհէմ պէեազ կիւմիշին պիլ միզայիտէ բէշին ագճէ իլէ, լիրա եիւզ ղուրուշտան հիսապը իլէ ֆիրուխթի մուգարրէր օլտուղունտան, վէ շէհրի քեռնունի էվվէլին պէշինճի ճումաա իրթէսի կիւնիւ, սառթ տօղուղտա գարարատատէսի քէշիտէ խորիկճէկինտէն, մէղքիւր սիմիէրին իշթիրասընա թաղիպ օլանլարրն, եէվմի մէզքիւրէ տէկին, Մարիեէ խազինէեի ճէլիլէսի տաբիրէսինտէ օրման վէ մատէն մէճլիսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Թըշրինի սանի 26

ԷՎԴԱՖԸ ՀԻՄԱՑԵՈՒՆ

504 .. 77890 .. 51000, Իսթանպօլտա Սեազմա գարուսունտա, հաճի Խայրէտտին մահէլլէսինտէ քեռեին վարար տէկիրմէնինն տօղուզ հիսսէ իթթիպարի իլէ պիր հիսսէսի։

29 .. 9950, Պէյ օղլունտա եէնի զօգագտա պիր պաղ մէնզիլին, տօղուզ հիսսէ իթթիպարիյլէ պիր հիսսէսի։

5 .. 9950, Պէյ օղլունտա Անատօլու զօգաղընտա պիր պաղ մէնզիլին տօղուզ հիսսէ իթթիպարիյլէ պիր հիսսէսի։

19 .. 8975, Պէյ օղլունտա եէնի չարշըտա պու տախի։

18 .. 8975, Պէյ օղլունտա Տիւզիէօ զօգաղընտա պու տախի։

105 .. 16666 .. 9450, Ղալաթատա Թօփճուլար ճատատէսինտէ, սէնէվի եիւզ եիկիրմի վրա քիրալը, Թէրպիան սէքսէն ղերա արսատա մէպնի, քեարկիր պիր պաղ միւքիրաթ մաղազասը, վէ ֆէվզինտէ պիր սալօն վէ թահարընտա մախզէնին տօղուզ հիսսէ իթթիպարի իլէ պիր հիսսէսի։

Տէվէթլու Վէլիէտտին բաշանը, Էվգաֆը հիմաեուն խազինէի ճէլիլէսինէ մահքիմ պիհ զիմմէթի օլան մէպալիղէ մահսուպէն, էօհտէսինտէ պուլունան էմլաքը մէզքիւրէ հիսսէլէրի, մահքէմէի թիճարէթ մարիֆէթի իլէ, միւզախտէ վէ իլանի պիլ իճրա, բաղպաթը նասընի ինգիթաեի ճիհէթլէ էմլաքը մէկքիւրէ հիսսէլէրի, էվգաֆը հիմաեուն խազինէսի էօհտէսինտէ թէգարրուր իթմիշ, վէ մէզքիւր հիսսէլէրին մէտէուռը միւշարիէ յհ հազրէթլէրինին թագրիրլէրինէ պագըրմաեարագ, էվգաֆը հիմաեուն վէ եախօտ պէեան օլունաճագ նամէ կէչիրթտրիլմէք իւզրէ, իլամը տէրտէոթ խիմմէտ օլտուղու ճիհէթլէ, մէզքիւր հիսսէլէր չիմտի խազինէի էվգաֆը հիմաեունտան մսրի օլուպ, խազինէճէ պունլարըն պիլ միւզախտէ թալիպլէրինէ ֆիրուխթ իլէ գարար վիրիլմիշ ղլուղունտան, վէ էմնաքը մէզքիւրէ հէր քիմին էօհտէսինտէ թէգարրուր խէր խէաէ գարարտա կիւնիւ մուաճէլէսի իթթիֆա օլտնուպ, օլ կիւն ֆէքրաղ մուամէլէսի իճրա գըլընճաճաղընտան, մէզքիւր հիսսէլէրէ թալիպ օլանլարրն տօղան եէտի սէնէսի Թըշրինի սանիսինին երկիրմի իւչինճիւ բազար իրթէսի կիւնիւնտէն, չէհրը քեռնունի էվվէլին եէտիճէի բազար իթէսի կիւնիւ սառթ օնա գատար միւզախտէսի իճրա իտիլէճէկի, վէ իրթէսի սալը կիւնիւ տախի եիւզտէ պէշ զամմ գապալ օլունուպ, անտէն սօնրա զամմ գապալ օլունմաեաճաղը, վէ իշպու օն պէշ կիւն միտտէթ զարֆընտա, մահլիւլաթ տաիրէտինճէ միւզախտէլէրի տէրտէսթի իճրա օլունտուղու մալիւմ օլմուգ իշին էյեամը մէզքիւրէտէ բէյ աղճէլէրինի թէսլիմի խազինէ իտիպ, մէզատընտա պուլունմալարը իլան օլունուր։

97 Թըշրինի սանի 21

Պաշ գոհէշէ 400000ֆրանկ եանի 300000 ֆրանկ գոնդ գոնդ տէր։	VNNONCE DE FORTUNE ԻԼԱՆԸ, ԻԳՊԱԼ	Իգրամլար Հէնոէք-Դ-ՌԷՆ ՐՈՀՐԸ ԷՆՆԷՆԷՐԷՆ-տէ տէրլար։

9 ՄԻԼԻՈՆ 100.000 ՄԱՐԳ ԻԳՊԱԼԻՆԻ ԳԱԶԱՆՄԱԳԼՐՂԷ ՍԱՐԶՈՒ ԻՏԷՆ ԶԱԹԼԱՐԱ ՊԻՐ ՏԱՎԷԹ

ՊՈՒ ԻԳՊԱԼ ԲԻԵԱՆԳՕՍՈՒ, ՀԱՄՊԻՐԿ ՇԷՀՐԻՆՏԷ ԶԻԲԻԼԷՃԷԲ Օ-ԼՈՒՊ, ՎԷ ՇԷՀՐԻ ՄԷԶՔԻԲԻՐ ՀԻՒՔԻՄԷԹԻ ԹԱՐԱՖԸՆՏԱՆ ԹԱՀԹԸ ԷՄՆԻՑԷԹԷ ԱԼԸՆՄԸՇ ՏՐՐ։

Իշպո ֆոյէրէլէ բէնանէօնառ պէեաննադէ-ոէ դանդէրէյճ պոլսանառ 100,000 ըմբուրէոդառ, ը- ռիէոռէէլէր բաշանա. ճաբլար ոբբ.

Պաշ իքրամ օլապիլէճէք տիր 400,000 մարգ(*)

պախշիշ		250,000	մարգ
1 իքրամ		150,000	»
1	»	100,000	»
1	»	60,000	»
1	»	50,000	»
2	»	40,000	»
3	»	30,000	»
1	»	25,000	»
4	»	20,000	»
7	»	15,000	»
1	»	12,000	»
23	»	10,000	»
3	»	8,000	»
3	»	6,000	»
55	»	5,000	»
5	»	4,000	»
109	»	3,000	»
212	»	2,000	»
10	»	1,500	»
2	»	1,200	»
533	»	1,000	»
1074	»	500	»
100	»	300	»
49	»	250	»
60	»	200	»
100	»	150	»
29,115	»	138	»
Գազանաճագ պիրէթ. լէրին եէ.քիւնի		50,800	

Պունլար, հէր հալտէ, պիր դաշ այ պարֆընտա, 7 թագսիթտէ գազանաճագլար տրը։

ՊԻՐԻՆՃԻ ԹԻՐԱԺ (չէքիշ), ՐԷՍՄԻ ՍՈՒՐԷԹՏԷ օլտուղու հալտէ թայեին գրլընմիշ օլուպ, վէ ասլ վէ թէքմիլ լօթարիասընին գրյմէթի տիր եաբլընշ 7 ֆ. 50 սն.

ասլ վէ նրսֆընին գրյմէթի տիր եալընշ 3 ֆ. 75 սն. պիր բուպան գրյմէթի տիր եալընշ 1 ֆ. 88 սն.

Իշպու հէ-ոէ-ռէրէ ՐԱԲՔԸՆԱՆ ՐԱՀՐԸ ԷՆՆԷՆԷՐԷ ալընմըշ օլան ասլ պիլէթլէրէ, էն ուզագ մահէլլէրէ տախի կէօնտէրիրիմ. էլվէրիր քի լազըմ կէլէն մէպլաղ, եա նագտէն վէ եախօտ Լօնտրա, Բարիս, վէ Էվրոպա մէմլէքէթլէրինտէ պուլունան պիր պանքէր իւզէրինէ օլարագ, պիր բօլիչա չէքիլմիշ օլսուն։ Քիմ քի պու պիլէթլէրտէն ալը խէ, մէճճանէն օլարագ, ասըլ լօթարիանըն պէեաննամէսի տախի, վէ իւզէրինտէ Հիւքիմէթ միհրիւ պուլունտուղու թագտիրտէ, քէնտիսինէ կէօնտէրիլէճէք օլտուղտան պաշգա, լօթարիա հէման չէքիլտիկի կիպի, քէնտիլէրին իսթէմէքլիկինէ իհթիեաճ պըրագըրմաեարագ, գազանան նիւմէրօլարը, բէոռ լէ-Ռոռ տախի կէօնտէրիլէճէք տիր։

Գազանընան մէպլաղլարը, պիզզաթ քէնտիմ, տօղրուտան տօղրու, վէ չաբուք սուրէթտէ, վէ արզու օլունտուղու մէրթէպէտէ էսրար սագլաեարագ, լազըմ կէլէն զաթա կէօնտէրէճէկիմ։

Քիմ քի մէզքիւր լօթարիատան ալմագ արզու խէր իսէ, հոկտ. 19 տան 31 ինէ գատար, մանտա-բօսթա իլէ, չինէքի չէքիլմէ կիւնէրի եագլաշմագտա տրը, քէմալի Էմինկէեթ իւզրէ, Համպուրկ սէրպէսթ չէհրինտէ օլան Սամուէլ Հէքշէր պանքիրմ քիհկէ միսսրաթ իյլէմէսինի ըվճա խէրիմ։

SAMUEL HECKSCHER SENR.
Banquier et comptoir de change, à HAMBURG. (Ville libre.)

(*) Պու 4000,000 մարգ իլէ, 250,000 մարգ հագգընտա, պիր ազ իյզահաթ վիրմէքիկի, էհէմմիյէթսէն ատտ իտէրիզ, չէօյլէ քի, իլք գազանան նիւմէրօ, էկէր 139,000 մարգ օլուր իսէ, 250,000 մարգ տա պախշիշ վիրիլէճէք, վէ ճէման 400,000 մարգ օլմուշ օլաճագ տրը. վէ պու պախշիշ, հէր գազանան նիւմէրօ իչին օլմաեընչ, անճագ իլք գազանան նիւմէրօ իչին օլաճագտըր. վէ տիմէք տիր քի, էկէր իլք գազանան նիւմէրօ 100,000 մարգ օլուր իսէ, 250,000 մարգ տա պախշիշ ալաճագ տրը, օլաճագ տրը ճէման գազանտըղը 330,000 մարգ. վէ եախօտ, էկէր իլք գազանան նիւմէրօ, էն սօն նիւմէրօ, եանի 138 մարգ օլուր իսէ, 250,000 մարգ տա պախշիշ գազանաճաղընտան, ճէման 250,138 մարգըղգ պիր իգպալ նայիլ օլմուշ օլաճագ տրը. իլք գազանան նիւմէրօտան պաշգա հիչ պիր նիւմէրօեա պախշիշ վիրիմէեէճէկինտէն, եալընշ իշար օլուանն մէպլաղլարը գազանմըշ օլաճագլար տրը։ Մանգ.

Եիւզէ կիւզէլիք վիրմէք իչին, իլմի սրհհէթէ մուվաֆֆըգ սուրէթտէ պիր ինՊու թէրթիպ բատան չօղ գէլիք վէ

կիւիզ թէրթիպի. լէհճէէէ բուրզիեատէ կիւթաղէլիք

ՔՐԷՄ ՏԷ ՐՕԶ ՏԷ ԼԱ ՎԻՐԺԻՆԻ

ՔՐԷՄ ՏԷ ՐՕԶ ՏԷ ԼԱ ՎԻՐԺԻՆԻ

ՔՐԷՄ ՏԷ ՐՕԶ ՏԷ ԼԱ ՎԻՐԺԻՆԻ

ՔՐԷՄ ՏԷ ՐՕԶ ՏԷ ԼԱ ՎԻՐԺԻՆԻ

ԳՐԷՄ ՏԷ ՐՕԶ ՏԷ ԼԱ ՎԻՐԺԻՆԻ

վիրմէքտէ տիր։

Թօալէթէ տայիր օլան պու կիւզէլ թէրթիպ իլէ, պիւյիւք զաթլարըն իչթիեազը չէ. տիտ իլէ պէքլէմէքտէ օլտուղլարը լէ. թաֆէթ, կէրէք լէհճէէէ վէ կէրէք ումուզլարա, գոլլարա վէ էլլէրէ, բէք ալէա վիրիլէպիլիր։

Եիւզտէ պուլունան գըզամըգ լէքէլէրինէ, վէ սօլկունղուղու, վէ գըզարթըրը վէ էմալինի տէֆ վէ մահվ իտէրլէր։

Եալընըզ Գրէթուարթ վէ գումֆաբրիգասընտա թէրթիպ օլունուպ, վէ Թիւրքիատա տէբօզիթօսու իսէ, եալընըզ միւսիւ Զէրվաթ վէ Ֆացէանընն Գալաթատա Ատա խանընտա վագը մաղազասը տրը։

FERNET—BRANCA

ՖԷՐՆԷ-ՊՐԲԱՆԳԱ

ՄԻԼԱՆԸՆ ՊՐԲԱՆԳԱ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐԻ, ԻԹԱԼԵԱ ԳԸՐԱԼԸ ԷՐԱԵԸՆԱ ԻԳԹԻԶԱ ԻՏԷՆԼԷՐԻ ԻԹԱ. ԻԹՄԷԲՏԷ ՏԻՐԼԷՐ

Եիկիրմի սէնէ իթալեատա չէօհրէթ պուլտուղտան մատատա, Ամէրիգատա, Հինտիսթանտա, Շարգտա, վէ Մըսրրտա տախի իթիպար գազանմըշլար տրը, պունտանտա մատատա, 1878 տէ Բարիզ, Ֆիլատէլֆիեա վէ Վիէննա սէրկիլէրինտէ տախի միտալ ախպ իյլէմիշլէր տիր։

ՖԷՐՆԱ ՊՐԲԱՆԳԱ սրհհէթ հագգընտա բէք միւթէպէր թութուլմուշ տուր, պաթագըզ պուլունան մէմլէքէթլէրտէ, նէօպէթ իլէ կէլէն սրթմալարը, վէ պուլարը հասթալըգլարը, վէ պա խուսուս քօլէրաեը տէֆ իթմէք իչին, հէքիմլէր թարաֆընտան գապուլ օլունմուշ տուր։

ՖԷՐՆԱ ՊՐԲԱՆԳԱ, թաամը հաղմ իթտիրիր, հարարէթի թէսկին խտէր, իչթահը աչար, պաշ ադրըսընը տէֆ իտէր, վէ սինիրլէրէ գուվվէթ վիրիր։

Պու սու, հէր պիր մէսքիւրաթա միւրաճճահ տրը։ Հէր կիւն եէմէքտէն էվվէլ ալընը։ Ֆէմէքտէն սօնրա տախի, հազմը թաամ իչին էյի տիր։ Մէզքիւր սու եու վէրմուէթ իլէ, Շարապ իլէ, Օվլց սուեու իլէ վէ Դահվէ իլէ գարըշտըրըպ իչմէլի։

Կէրէք պու Ֆէրնէ Պրբանգա, վէ կէրէք մէզքիւր ֆապրիգանընն վէրմուէթու, Իսթանպօլտա էն միւթէպէր գահվէէի, չէքէրէի, միսքիւրաթ վէ պահարաթ սաթանլարտա պուլունուր։

Թագլիտինտէն իճթինապ լազըմ տրը։

Թօքսան ալմագ իսթէեէնլէրին ԴԱԼԱԹԱՏՍ., ԴԱՐԱՔԷՕՑՏԷ եալընըզ Միւսիւ ENEA A. LEVI յէ միւրաճաաթ իտիպ, վէ Թաշրալարտա տախի, աճէնթ օլարընա միւրաճաաթ իթմէլի տիրլէր։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱԼԱՐՈ

Բարիս, 12 դեկ.

Ֆրանսըզ ֆոնտսու 3 %	85-82½
» » 5 %	115-75
Էսհամը Ռումմիէ աչըլտը	14-10
» » գարանտը	14-20
1865 Իսթիդրագը	88-
1869 »	78-
1873 »	72-
Ռումէլի չըմէնտը. Թահվիլա.	58-75
Օսմանլը Պանգասը	767-50
Դրէտի Լիոնէ	885-
Ռուս ֆոնտսու 5 % (1877	93-
Ռուսիանըն Շարք իսթիդրագը	59-¾
Իսթալիա ֆոնտսու	90-80
Մըսրը իսթիդ. պիրլէշմիշ	365-
Իսպանեա խարիճի իսթիդրագը	32-
Դամպիօ Լօնտրա իւզէրինէ	25-25

Բարիս, (Պուլվար) 12 դեկ.

Ֆրանսըզ ֆոնտսու 3 %	115-75
Էսհամը Ռումմիէ	14-25

Լօնտրա 12 դեկ.

Ինկիլիզ գոնսոլիտի	99-7/16
Էսհամը Ռումմիէ աչըլտը	13-11/16
» » գարանտը	14-
1865 Իսթիդրագը	17-
1869 »	15-5/8
1871 »	75-
1872 (Պոնտիս Թէգօր)	27-
1873 »	14-½
Տէվլէթի Ալիէնին 1877 իսթիդրագը	87-¼
Օսմանլը Պանգասը	20-5/8
Ռուսիա իսթիդրագը 1873	87-¾
Մըսրը իսթիդրագը պիրլէշմիշ	72-⅛
» իմթիեազը (չըմէնտը.)	93-⅛
Տաիրա սանիեէ	73-
Մըսրը Բօյիլ իսթիդրագը	91-¾
1877 Մահարիսթան էհամը	103-¼
Դամպիօ Բարիզ	—

Վիէննա, 12 դեկ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիա	119-5
Ռումէլի տէմիր եոլ թահվիլաթը	26-

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՐ

Էսհ. Ռում.	դեկտ. 1 ազչ. գր.	15-20
» »	դեկտ. 2 սա. ալ.	15-28
» »	Էն եիւքսէք	15-29
» »	Էն աշաղը	15-28
» »	Սառթ 5 տէ	15 28
1863 Իսթիդ. (Մոռգան) 6 % ֆ.		-
1865 » » 6 % ֆ.		50-
1869 » (Ինար) 6 % ֆ.		77-
1872 » (Պոնտիս Թրէգոր		26-50
1873 » (Բինար) 6 % ֆ.		71-
Ռումէլի չըմէնտրֆէր		61-
Տէբոր	դուրուշ	-
Հէվալէսիզ	»	-
Ագչէ ֆոյիդի	%	8-

ԱԳՕՐՈՆԱԼԱՐ ՖԻԽԱԹԸ

Դրէտի ժէնէրալ 6 %	7-
Սուէյէզ ժէն 6 %	5-20
Իսթանպոլ Պանգասը	11-
Սօսիէթէ Օթօման	4-10
Թրամվայ 5 %	375-
Լավրիսա (մատէն)	150-

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՐԻԱՋԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 դրլուան	Ղ. ֆ.
Ինկիլիզ լիրասը	110-12
Ֆրանսըզ ալթունու	87-34
Բոյ	89-36
Դրիմից ալթունու	51-50
Պէեազ մէճիտիյէ	107-31
Մէթալիք	204-20
Պէզիք	209-
Ալթըըզ	126-
Պագըր	810-
Գարպոն գայիմէսի գարիք	860-

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱՋԱՍԸ

Էն եիւքսէք	935-
Էն աշաղը	935-
Սառթ 5 տէ	935-

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ